

1 WYROK

2 WIMIENIU

2.1 RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

2.2.0.0.0.1 Dnia 28 stycznia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym - Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Małgorzata Ziółka

Protokolant: prot. sąd. Patrycja Makuch

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Grunwald w Poznaniu Karoliny Suchanek-Frąckowiak

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2021 roku

sprawy **D. S.**

oskarżonej o popełnienie przestępstwa z art. 190 a § 1 k.k.,

z powodu apelacji, wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 25 czerwca 2020 roku sygnatura akt VIII K 796/19

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

II. zasądza od oskarżonej D. S. na rzecz oskarżycielki posiłkowej B. O. 840 (osiemset czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym,

III. zasądza od oskarżonej na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i wymierza jej opłatę za II instancję w łącznej kwocie 80 (osiemdziesięciu) złotych.

/Małgorzata Ziółka/

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 716/20
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 25 czerwca 2020 roku, sygnatura akt VIII K 796/19

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

0.11.3. Granice zaskarżenia

0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

0.11.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.12.1. Ustalenie faktów

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
		XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXX
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
	XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXX	

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
	XXXXXXXXXXXX	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów

<i>(dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</i>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiężle o powodach nieuwzględnienia dowodu
	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	XX

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
1	Bezwzględna przyczyna odwoławcza w postaci braku wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwiężle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>W przypadku przestępstw ściganych na wniosek, a do takich należy przestępstwo z art. 190 a § 1 k.k., warunkiem którego spełnienie jest konieczne nie tylko do wszczęcia postępowania, ale także dla dopuszczalności postępowania aż do jego prawomocnego zakończenia, jest złożenie wniosku przez pokrzywdzonego. Jeżeli nie zostanie spełniony warunek dopuszczalności procesu w postaci wniosku o ściganie, to w sytuacji tej w grę wchodzi negatywna przesłanka procesowa z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k., czyli wystąpienie negatywnej przesłanki procesowej stanowiącej bezwzględną przyczynę odwoławczą - art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. obligującą</p>		

do uchylenia wyroku w tej części i umorzenie postępowania.

Odpowiedzialności za przestępstwo określone w art. 190 a § 1 k.k., odpowiada ten kto przez uporczywe nękanie innej osoby wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność. Przestępstwo to, zgodnie z § 4 art. 190 a k.k., ścigane jest na wniosek pokrzywdzonego.

Ustawa karnoprosowa nie określa formy, w jakiej pokrzywdzony ma wyrazić wolę ścigania, to jest złożyć wniosek, o którym mowa w art. 12 § 1 k.p.k.. Wola ta może być zatem wyrażona zarówno na piśmie, jak i w trakcie składania zeznań w charakterze świadka. Istotne jest, aby z takiego dokumentu procesowego w sposób wyraźny wynikało żądanie pokrzywdzonego ścigania sprawcy.

Samo złożenie zawiadomienia o przestępstwie nie stanowi złożenia wniosku; wola ścigania musi bowiem zostać wyrażona wyraźnie. Osoba uprawniona powinna zostać pouczona (art. 16 § 1 k.p.k.) o prawie złożenia wniosku, konsekwencjach jego złożenia określonych w art. 12 § 2 k.p.k. oraz o możliwości cofnięcia wniosku lub braku możliwości jego cofnięcia (art. 12 § 3 k.p.k.), tak, by u podstaw złożenia wniosku o ściganie legła swobodnie podjęta decyzja.

Przychylając się do poglądu o potrzebie uzyskania w sprawach o przestępstwa ścigane na wniosek uprawnionej osoby jednoznacznego wyrazu woli ścigania, należy zaznaczyć, że nie może to prowadzić do formalizmu procesowego. Skoro ustawa karnoprosowa nie określa formy, w jakiej pokrzywdzony ma wyrazić wolę ścigania, to istotne

jest tylko to, aby z dokumentu procesowego w sposób wyraźny wynikało żądanie pokrzywdzonego przestępstwem ścigania sprawcy. Zatem odnotowany w protokole zwrot „składam wniosek o ściganie” w sposób jednoznaczny wyraża wolę pokrzywdzonego ścigania i ukarania sprawcy konkretnego przestępstwa. Wniosek taki wywiera skutki prawne niezwłocznie po złożeniu go i odtąd postępowanie toczy się z urzędu.

Z kart 1 – 2 akt niniejszej sprawy wynika, że pokrzywdzona, a następnie oskarżycielka posiłkowa, B. O., składając w dniu 30 maja 2018 roku zawiadomienie o popełnieniu przez D. S. przestępstwa nękania jej, zażądała ścigania i ukarania sprawcy tego przestępstwa, opisując przy tym - w zdaniu poprzedzającym żądanie ścigania, jak i w zeznaniach złożonych następnie do tego samego protokołu – na czym to nękanie miało polegać.

Dobrem chronionym w przypadku przestępstwa z art. 190 a § 1 k.k. jest związane z ochroną wolności człowieka prawo do życia w poczuciu bezpieczeństwa, to jest wolnego od jakiegokolwiek formy dręczenia, poniżenia, nękania lub poczucia zagrożenia. Ochronie podlega zatem wolność psychiczna człowieka, ale także jego prawo do ochrony życia prywatnego i rodzinnego.

W świetle art. 190a § 1 k.k. odpowiedzialności karnej podlega ten, kto przez uporczywe nękanie innej osoby wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność. Podstawowym zachowaniem wyrażającym czynność sprawczą tego przestępstwa jest zatem uporczywe nękanie.

Przez nękanie należy rozumieć wielokrotne, powtarzające się prześladowanie wyrażające się w podejmowaniu różnych naprzykrzających się czynności, których celem jest udrczenie, utrapienie, dokuczenie lub niepokojenie pokrzywdzonego. Jest to więc z zasady przestępstwo wieloczynowe. Mogą to być zachowania zarówno legalne, jeśli oceniać je pojedynczo, polegające np. na wysyłaniu listów (tradycyjnych lub elektronicznych) i SMS-ów, telefonowaniu, nachodzeniu w różnych miejscach albo stałe jej śledzenie lub naprzykrzające się towarzyszenie, jak również nielegalne, wyrażające się np. w grożeniu.

Negatywny stosunek sprawcy do pokrzywdzonego wzmocniony jest dodatkowo właściwością jego zachowania, zawierającą się w uporczywości nękania. Ustawodawca kryminalizuje zatem tylko takie zachowania odpowiadające nękanii, które mają charakter długotrwały. O uporczywym zachowaniu się sprawcy świadczyć bowiem będzie z jednej strony jego szczególne nastawienie psychiczne, wyrażające się w nieustępliwości nękania, to jest w trwaniu w swego rodzaju uporze, mimo próśb i upomnień pochodzących od pokrzywdzonego lub innych osób o zaprzestanie przedmiotowych zachowań, z drugiej natomiast strony – dłuższy upływ czasu, przez który sprawca je podejmuje.

Prawnie irrelevantne jest w kontekście strony podmiotowej tego przestępstwa, czy czyn sprawcy powodowany jest żywionym do pokrzywdzonego uczuciem miłości, nienawiści, chęcią dokuczenia mu,

złośliwością czy chęcią zemsty. Dla bytu tego przestępstwa nie ma znaczenia, czy sprawca ma zamiar wykonać swoje groźby. Decydujące jest tu subiektywne odczucie zagrożonego, które musi być oceniane w sposób zobiektywizowany.

Art. 190a § 1 k.k. posługuje się zarówno kryterium subiektywnym w postaci poczucia zagrożenia, oznaczającego wewnętrzny odbiór, odczucie lęku i osaczenia osoby doświadczanej nękaniami, jak i obiektywnym, wskazując na to, iż poczucie zagrożenia musi być uzasadnione okolicznościami. Subiektywne odczuwanie zagrożenia przez osobę należy konfrontować z wiedzą, doświadczeniem i psychologią reakcji ogółu społeczeństwa, obiektywizować poprzez poczucie zagrożenia w danych okolicznościach, jakie towarzyszyłoby przeciętnemu człowiekowi, o ile oczywiście działania sprawcy nie zmaterializowały się w konkretnym skutku.

Podsumowując, w niniejszej sprawie pokrzywdzona B. O. złożyła wniosek o ściganie, który skutkował wszczęciem z urzędu postępowania przeciwko D. S. o popełnienie przestępstwa z art. 190a § 1 k.k., czyli uporczywego nękania pokrzywdzonej, opisując równocześnie na czym to nękanie miało polegać.

Zdaniem Sądu Okręgowego, chybiony jest zatem zarzut obrony wszczęcia i prowadzenia postępowania pomimo braku wniosku uprawnionej osoby o ściganie i ukaranie sprawcy przestępstwa.

Odnosząc się natomiast do zarzutu braku pouczenia B. O. w trybie art. 12 k.p.k., to rzeczywiście osobę uprawnioną należy pouczyć o przysługujących jej uprawnieniach, a zatem o możliwości złożenia wniosku oraz o konsekwencjach jego złożenia i niezłożenia. W orzecznictwie sądowym wskazuje się, że pouczenie powinno objąć informację o prawie złożenia wniosku, konsekwencjach jego złożenia, określonych w art. 12 § 2 k.p.k., oraz możliwości jego cofnięcia (art. 12 § 3 k.p.k.). Brak pouczenia nie może jednak wywołać ujemnych skutków procesowych dla niepouczonego (art. 16 § 1 k.p.k.). Brak pouczenia może spowodować sytuację, w której uprawniony nie ma podstawowej wiedzy na temat trybu ścigania, a w takiej sytuacji nie sposób przyjąć, że u podstaw wniosku o ściganie legła swobodnie podjęta decyzja; wniosek o ściganie bowiem tylko wówczas wywołuje skutki wskazane w ustawie, gdy jego złożeniu towarzyszy rzeczywista wola ścigania sprawcy, uzewnętrzniiona swobodnie podjętą decyzją.

Zdaniem Sądu Okręgowego, nie może budzić wątpliwości, że w niniejszej sprawie B. O., składając w dniu 30 maja 2018 roku zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa i wniosek o ściganie jego sprawcy działała samodzielnie, swobodnie i wyraziła rzeczywistą wolę ścigania sprawcy. Wskazuje na to także przystąpienie pokrzywdzonej do udziału w sprawie w charakterze oskarżycielki posiłkowej, a reprezentujący ją pełnomocnik, począwszy od pierwszej rozprawy, zabezpieczał jej interesy i służył pomocą prawną.

Wniosek		
Uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Z uwagi na niezasadność podniesionego zarzutu zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej nie było podstaw do uwzględnienia wniosku.		
Lp.	Zarzut	
2	Obraza prawa procesowego, to jest art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 170 § 2 pkt 1 k.p.k. i art. 410 k.p.k.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>W myśl dyrektywy określonej w art. 7 k.p.k., organy postępowania kształtują swe przekonanie na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Zgodnie z tą zasadą, przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną tego przepisu, gdy:</p> <p>1) jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu</p>		

okoliczności sprawy (art. 410 k.p.k.) i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy (art. 2 § 2 k.p.k.),

2) stanowi wyraz rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego (art. 4 k.p.k.),

3) jest zgodne ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a nadto zostało wyczerpująco i logicznie uargumentowane w uzasadnieniu wyroku (art. 424 § 1 pkt. 1 i 2 k.p.k.). (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 września 1998 roku, V KKN 104/98).

W kontekście powyższych zasad zauważyć należy, że Sąd Rejonowy przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, na co wskazuje nie tylko zawartość akt niniejszej sprawy, ale przede wszystkim lista dowodów w oparciu, o które Sąd I instancji ustalił stan faktyczny sprawy (karta 236 - 237 akt). Sąd Okręgowy z kolei, przeprowadzając kontrolę instancyjną zaskarżonego orzeczenia, nie dostrzegł, aby istniała konieczność przeprowadzenia jeszcze jakiegoś innego dowodu, który pomógłby w ustaleniu przebiegu przedmiotowych zdarzeń, składających się na przestępstwo opisane w akcie oskarżenia.

Następnie Sąd Rejonowy dokonał oceny zebranego w sprawie i w całości ujawnionego materiału dowodowego i to w sposób czyniący zadość wyżej wskazanym zasadom. Sąd I instancji w jasny i przekonujący sposób przedstawił tok swojego rozumowania. Każdy z dowodów, ujawnionych w toku przewodu sądowego, poddany został

ocenie, która uwzględnia wskazania wiedzy, doświadczenia życiowego i reguły logicznego rozumowania. Potwierdza to analiza akt sprawy i uzasadnienie wyroku, w którym prawidłowo wskazano, jakie fakty zostały uznane za udowodnione i jakie dowody były podstawą ich przyjęcia. Ocena materiału dowodowego nie budzi zastrzeżeń, albowiem nie wykracza poza ramy swobodnej ich oceny, jest dokładna i nie wykazuje błędów logicznych.

Podsumowując, w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy dokonał wszechstronnej analizy wszystkich zgromadzonych w sprawie dowodów, w sposób wolny od błędów natury faktycznej oraz logicznej i w zgodzie z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego, kategorycznie i prawidłowo ustalając, iż oskarżona D. S. od grudnia 2017 roku do 31 maja 2018 roku, w P., uporczywie nękała B. O. poprzez używanie wobec niej słów powszechnie uważanych za obelżywe, nagrywanie telefonem komórkowym, robienie zdjęć telefonem komórkowym, wszczynanie awantur, straszenie spotkaniem w sądzie, co wzbudziło u pokrzywdzonej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia.

Sąd II instancji podnosi w tym miejscu, iż nie jest jego rolą dokonywanie powtórnej drobiazgowej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Takowa została bowiem poczyniona przez Sąd rozstrzygający, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie regułami, a Sąd Okręgowy ocenę tę w pełni akceptuje. Podkreślić jednak należy, że Sąd I instancji miał bezpośredni kontakt z osobowym materiałem dowodowym, zatem

mógł obserwować sposób składania wyjaśnień i zeznań przez poszczególne osoby i ich zachowanie, co bez wątpienia miało wpływ na ocenę poszczególnych dowodów osobowych. Nadto Sąd I instancji niezwykle dokładnie przeanalizował wyjaśnienia oskarżonej, jak i zeznania wszystkich świadków, nie tylko tych będących podstawą ustaleń faktycznych, wskazując które z tych dowodów, w jakim zakresie i dlaczego uznał za wiarygodne, które to stanowisko Sąd II instancji również w pełni podziela.

W konsekwencji podstawą uznania oskarżonej winną zarzucanych jej czynów są zeznania pokrzywdzonej B. O. oraz zeznania świadków J. O., N. K., T. K. i R. G.. Zeznania te są spójne i logiczne oraz konsekwentnie odzwierciedlają sekwencję wydarzeń w okresie objętym zarzutem. Pewne zaś pomiędzy nimi rozbieżności, bądź fakt, iż świadkowie ci obserwowali jedynie fragmenty poszczególnych wydarzeń, nie pozbawia ich zeznań waloru wiarygodności, a świadczy o tym, że zeznają wyłącznie to co widzieli i zapamiętali. Gdyby te zeznania był nie tylko zbieżne, ale też zgodne, to na pewno obrona zarzuciłaby uzgodnienie zeznań przez tych świadków.

Sąd I instancji nie dał wiary wyjaśnieniom oskarżonej D. S. w zakresie nieprzyznawania się do popełnienia zarzucanego jej przestępstwa. Wskazać przy tym należy, że to, iż oskarżony konsekwentnie nie przyznaje się do zarzucanego mu czynu, nie może z góry wyłączyć możliwości przypisania oskarżonemu sprawstwa (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie

z dnia 4 października 2005 roku, sygnatura akt II AKa 194/05). Zaś składane przez oskarżonego wyjaśnienia są takim samym dowodem jak inne, podlegającym ocenie i to w kontekście innych dowodów, uznanych przez sąd za wiarygodne. Oczywiście oskarżony w procesie karnym nie ma obowiązku dowodzenia swojej niewinności (art. 74 § 1 k.p.k.). W ramach przysługującego mu prawa do obrony może on odmówić (bez podania powodów) odpowiedzi na poszczególne pytania oraz odmówić składania wyjaśnień (art. 175 § 1 k.p.k.) i sam fakt skorzystania z tego uprawnienia nie może dla niego powodować żadnych negatywnych następstw. Jeżeli jednak na składanie wyjaśnień (co również jest jego prawem) oskarżony się zdecydował, to wyjaśnienia te podlegają takiej samej ocenie, jak każdy inny dowód. Uznanie ich niewiarygodności nie oznacza wcale, że na oskarżonego przerzucony został, z naruszeniem art. 74 § 1 k.p.k., ciężar dowodzenia jego niewinności (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2008 roku, sygnatura akt III KK 363/07).

W świetle powyższego oczywistym jest, że dowód z wyjaśnień oskarżonego jest poddawany ocenie takiej samej, jak każdy inny zgromadzony w danej sprawie materiał dowodowy. Z tej więc przyczyny wiarygodność złożonych przez oskarżoną D. S. wyjaśnień, musiała zostać oceniona w kontekście wszystkich okoliczności, w szczególności zaś pozostałych zgromadzonych w sprawie i uznanych za wiarygodne dowodów. I tak jak zeznania świadków, istotne z punktu widzenia ustalenia winy i sprawstwa oskarżonej, były spójne,

konsekwentne i kompatybilne, tak wyjaśnienia oskarżonej nie znalazły potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie, i uznanym przez Sąd I instancji za wiarygodny, materiale dowodowym.

Zauważyć przy tym należy, że przedłożony przez obronę materiał zdjęciowy nie miał żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy z uwagi na brak związku z przedmiotem sprawy. Z kolei nagranie na płycie CD pochodziło z okresu nie objętego zarzutem, a ponadto, jak to słusznie zauważył Sąd I instancji, prowadzi do wniosków przeciwnych w stosunku do wskazywanych przez oskarżoną. Również, przedłożony przez obronę na rozprawie apelacyjnej w dniu 19 stycznia 2021 roku, protokół z rozprawy z dnia 19 listopada 2020 roku w sprawie VIII K 17/19 zawierający zeznania B. O. nie podważa jej zeznań złożonych w niniejszej sprawie i wcale nie świadczy na korzyść oskarżonej.

Jeżeli zaś chodzi o zeznania świadka M. S., to wprowadzie na stronie pierwszej uzasadnienia wyroku Sądu I instancji rzeczywiście wskazano ten dowód, jednak istotne jest to co zawarte jest w tej części uzasadnienia, która dotyczy oceny dowodów. Z karty 237 akt wynika, że w rubryce 2.2, dotyczącej dowodów nieuwzględnionych przy ustalaniu faktów, wymieniono właśnie zeznania M. S., wskazując, iż nie były przydatne, albowiem nie dotyczyły okresu przyjętego w zarzucie. I rzeczywiście tak jest, zatem zeznania tego świadka nie mogły być podstawą ustaleń faktycznych.

Przypomnieć w tym miejscu także należy, że sąd ma prawo oprzeć się na jednych dowodach, a pominąć inne, jeśli ich treść była rozbieżna. W takiej sytuacji istota rozstrzygnięcia polega na daniu priorytetu niektórym dowodom. Obowiązkiem sądu jest wówczas wskazanie, dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Zdaniem Sądu Okręgowego, z tego obowiązku Sąd Rejonowy wywiązał się w sposób prawidłowy. W tej sytuacji zasadnie Sąd I instancji odmówił wiary wyjaśnieniom oskarżonej, że nie popełniła zarzucanego jej przestępstwa, a stanowisko swoje w tym zakresie logicznie uzasadnił.

Zatem, zdaniem Sądu Okręgowego, rację ma Sąd I instancji, iż przeprowadzone i uznane za wiarygodne dowody pozwalają na przyjęcie, że zachowanie oskarżonej D. S. wypełniało znamiona przestępstwa z art. 190 a § 1 k.k. Sąd Okręgowy w pełni podziela tok rozumowania Sądu I instancji, przedstawiony na karcie 238 akt, który doprowadził do uznania oskarżonej za winną.

Zanim Sąd Okręgowy odniesie się do zarzutu obrazy konkretnych przepisów prawa procesowego, przypomina, że rolą instancji odwoławczej jest ocena czy zaskarżone orzeczenie odpowiada prawu, a ustalony stan faktyczny znajduje oparcie w swobodnie ocenionych dowodach. Kontrola instancyjna nie polega natomiast na drobiazgowej ocenie czy każdy z przepisów mających zastosowanie, w szczególności przepisów procedury, został zrealizowany w sposób perfekcyjny. Nie bez przyczyny wszak ustawodawca warunkuje skuteczność zarzutu obrazy przepisów postępowania

(art. 438 pkt 2 k.p.k.) jej wpływem na treść orzeczenia. Nie każde zatem uchybienie przepisom procesowym skutkować musi wzruszeniem zaskarżonego orzeczenia. Tymczasem w niniejszej sprawie skarżąca wyrok Sądu I instancji na korzyść oskarżonej w żaden sposób nie wykazała, aby po pierwsze doszło do obrazy prawa procesowego, a po drugie by ewentualne niedostatki miały wpływ na treść zaskarżonego wyroku a Sąd odwoławczy istnienia takiego wpływu nie stwierdza.

W myśl art. 2 § 2 k.p.k. podstawę wszelkich rozstrzygnięć powinny stanowić prawdziwe ustalenia faktyczne. Zaś zdaniem obrony, nie uwzględnienie składanych w imieniu oskarżonej wniosków dowodowych i uchylanie pytań skutkowało naruszeniem prawa oskarżonej do obrony i poczynieniem wadliwych ustaleń faktycznych.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zakłada, że każdy, przeciwko komu prowadzone jest postępowanie karne, ma prawo do obrony we wszystkich stadiach postępowania; może on w szczególności wybrać sobie obrońcę lub na zasadach określonych w ustawie korzystać z obrońcy z urzędu (art. 42 ust. 3 Konstytucji). Przepis art. 6 k.p.k. jest odzwierciedleniem powyższych założeń. Zgodnie z treścią art. 6 k.p.k., oskarżony powinien mieć zapewnione prawo do: bronięcia się osobiście lub poprzez ustanowionego obrońcę, odpowiedniego czasu na przygotowanie się do obrony oraz udziału w przesłuchiwaniu świadków oskarżenia i żądania przesłuchania świadków obrony na tych samych zasadach.

Zdaniem Sądu Okręgowego, powyższe założenia były w toku niniejszej sprawy realizowane. Już na etapie postępowania przygotowawczego oskarżona była reprezentowana przez obrońcę wyboru, który już wówczas składał pisma procesowe, zawierające wnioski dowodowe. Jednak z uwagi na brak prawidłowego ich uzasadnienia zostały oddalone (karta 83 akt). Na każdej rozprawie reprezentował oskarżoną jej obrońca z wyboru, choć sama oskarżona nie zawsze korzystała z możliwości uczestniczenia w rozprawie (karty 132, 224 akt). Jak wynika z protokołów rozpraw, oskarżona i jej obrońca mieli możliwość zadawania, i to licznych, pytań świadkom. Prawdą jest także, że niektóre z tych pytań były uchylane przez Sąd I instancji, jako nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a wszystko to było zaprotokołowane. Wreszcie zaś obszerny wniosek dowodowy z 19 listopada 2019 roku (karta 138 akt) został w całości oddalony (karta 185 akt), podobnie jak wniosek z dnia 3 marca 2020 roku (karta 211 i 225 akt), gdyż okoliczności wskazane we wnioskach nie miały znaczenia dla sprawy.

Art. 170 § 1 k.p.k. statuuje zamknięty katalog okoliczności przemawiających za oddaleniem wniosku dowodowego.

W obu przypadkach podstawą prawną oddalenia przez Sąd I instancji wniosku dowodowego obrony w niniejszej sprawie był art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. zgodnie z którym oddala się wniosek dowodowy, jeżeli okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia

sprawy, gdyż dotyczy ona kwestii ubocznych, niezwiązanych z przedmiotem procesu oraz jego uczestnikami, zwłaszcza oskarżonym, bądź okoliczność, która ma być udowodniona, została już uprzednio udowodniona zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy, gdyż przyjęto już za udowodnioną tezę prezentowaną we wniosku dowodowym strony, a wnioskowany dowód miałby to jedynie jeszcze raz potwierdzić.

Sąd Okręgowy podziela decyzję Sądu I instancji. Wszystkie wnioski dowodowe obrony, zarówno te z postępowania przed Sądem I instancji, jak i ten zawarty w apelacji, miały na celu wykazanie, że pomiędzy oskarżoną i pokrzywdzoną istnieje konflikt, co jest wręcz oczywiste. Zatem przeprowadzanie na te okoliczności kolejnych dowodów byłoby tylko zbędnym przedłużaniem postępowania.

W apelacji zarzucono obrazę prawa procesowego, to jest art. 170 § 2 k.p.k., zgodnie z którym nie można oddalić wniosku dowodowego na tej podstawie, że dotychczasowe dowody wykazały przeciwieństwo tego, co wnioskodawca zamierza udowodnić. Tymczasem żadne z postanowień oddalających wnioski dowodowe, zarówno prokuratora, jak i Sądu I instancji, takiego uzasadnienia nie zawierają.

Wreszcie zauważyć należy, że niniejsza sprawa dotyczy zarzutu popełnienia przestępstwa przez D. S. na szkodę pokrzywdzonej B. O.. Zaś wnioskowane, a oddalone, dowody miały wykazać, że to B. O. jest agresorem, a D. S. ofiarą. Tymczasem D. S. nigdy nie złożyła żadnego zawiadomienia

o popełnieniu na jej szkodę przestępstwa przez B. O.. Zaś teza o tym, iż to oskarżycielka posiłkowa jest agresorem pojawiła się dopiero po wszczęciu postępowania w niniejszej sprawie. Zdaniem Sądu Okręgowego, jest to nieudolna próba obrony oskarżonej i przerzucenia odpowiedzialności za poszczególne zajścia na oskarżycielkę posiłkową, jednak – w świetle dowodów, uznanych przez Sąd I instancji z wiarygodne - to się nie powiodło.

Reasumując, Sąd Okręgowy nie dopatruje się w niniejszej sprawie naruszenia art. 2 § 2 k.p.k., prawa oskarżonej do obrony, jak i naruszenia art. 170 § 1 pkt 2 i § 2 k.p.k. Zaś uważa, wbrew podniesionemu zarzutowi obrońcy oskarżonej, natomiast w zgodzie z treścią art. 2 § 2 k.p.k., że Sąd I instancji doszedł do ustalenia prawidłowych, bo prawdziwych ustaleń faktycznych w sprawie.

Zgodnie z art. 4 k.p.k. organy prowadzące postępowanie karne są obowiązane badać oraz uwzględniać okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego. W doktrynie prawa karnego procesowego wskazuje się najczęściej, że bezstronność oznacza brak stronniczości, uprzedzeń i osobistego nastawienia. Fakt, iż Sąd I instancji uchylał pytania obrony i oddalał wnioski dowodowe nie oznacza braku bezstronności. Wbrew odmiennym wywodom skarżącego, kontrola instancyjna nie potwierdziła, by postępowanie jurysdykcyjne w niniejszej sprawie było obarczone uchybieniami, które mogłyby mieć wpływ na treść wyroku. Sąd I instancji procedował z poszanowaniem wszelkich reguł i zasad postępowania oraz nie

dopuszczył się obrazy wskazanych w apelacji przepisów kodeksu postępowania karnego. W toku postępowania zostały wyjaśnione wszystkie istotne dla sprawy okoliczności.

Sąd Okręgowy nie dopatrył się także w działaniu Sądu I instancji obrazy art. 7 k.p.k. Aby wykazać naruszenie standardów swobodnej oceny i interpretacji dowodów nie wystarczy subiektywne przekonanie skarżącego o niesprawiedliwości orzeczenia. Konieczne jest wykazanie, że w zaskarżonym wyroku poczyniono ustalenie faktycznie nie mające oparcia w przeprowadzonych dowodach, albo że takiego ustalenia nie dokonano, choć z przeprowadzonych dowodów określony fakt jednoznacznie wynika, bądź wykazanie, że tok rozumowania sądu I instancji był sprzeczny ze wskazaniami doświadczenia życiowego, prawami logiki czy z zasadami wiedzy. Podnosząc zarzut obrazy art. 7 k.p.k. skarżący winien wskazać na czym owa dowolna ocena dowodów polegała. Niewystarczającym jest tylko powołanie się na własną, odmienną ocenę tych dowodów. Zatem zarzut naruszenia art. 7 k.p.k. nie może ograniczać się do wskazania wadliwości sędziowskiego przekonania o wiarygodności jednych, a niewiarygodności innych źródeł czy środków dowodowych, lecz powinien wykazać konkretne błędy w samym sposobie dochodzenia do określonych ocen, przemawiające w zasadniczy sposób przeciwko dokonanemu rozstrzygnięciu. Uwiarygodnienie zarzutu dowolnej oceny dowodów wymaga zatem wykazania w oparciu o fakty i ich pogłębioną logiczną analizę, że rzeczywiście sąd pominął

dowody istotne (nie jakiegokolwiek, lecz istotne) dla rozstrzygnięcia o sprawstwie i winie, że włączył do podstawy ustaleń dowody nieujawnione oraz że uchybił regułom prawidłowego logicznego rozumowania, wskazaniom wiedzy lub życiowego doświadczenia. Zdaniem zaś Sądu Okręgowego, Sąd I instancji nie pominął żadnego istotnego dla rozstrzygnięcia dowodu, nie włączył do podstawy ustaleń dowodów nieujawnionych, ani też nie uchybił regułom prawidłowego logicznego myślenia, wskazaniom wiedzy i doświadczenia życiowego. Stąd chybiony jest także zarzut obrazy art. 410 k.p.k., którego naruszenie następuje poprzez oparcie wyroku na okolicznościach nieujawnionych w toku rozprawy głównej, bądź też przez pominięcie przy wyrokowaniu ujawnionych w toku rozprawy głównej okoliczności tak korzystnych, jak i niekorzystnych dla oskarżonego. Nie stanowi zaś naruszenia przepisu art. 410 k.p.k. dokonanie takiej czy innej oceny dowodu przeprowadzonego lub ujawnionego na rozprawie, zwłaszcza odmiennej od stanowiska skarżącego.

Reasumując, Sąd Rejonowy - korzystając z uprawnień wynikających z art. 7 k.p.k. - dokonał prawidłowej, swobodnej oceny wszystkich zgromadzonych w postępowaniu dowodów i wszechstronnie, zgodnie z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego, w sposób logiczny i niesprzeczny uzasadnił, które dowody uznał za wiarygodne, a którym odmówił waloru wiarygodności, jednocześnie podając wyczerpujące powody takiego rozstrzygnięcia. Odrzucenie przez sąd pewnych dowodów w końcowej ocenie przy jednoczesnym uwzględnieniu innych dowodów,

stanowi uprawnienie sądu dokonującego ustaleń faktycznych z pełnym uwzględnieniem zasady swobodnej oceny dowodów i nie może być uznane za przejaw naruszenia zasady obiektywizmu, która nakazuje zachowanie obiektywnego stosunku do stron procesowych i do obiektywnej oceny wszystkich dowodów zgromadzonych w sprawie (tak: wyrok SA w Lublinie z 20.06.2012, II AKa 98/12,LEX nr 1216340). W ocenie Sądu odwoławczego owa zasada nie została w przedmiotowym postępowaniu naruszona. Stanowisko Sądu Rejonowego wyrażone w pisemnych motywach wyroku jednoznacznie wskazuje, iż sąd ten rzetelnie rozpatrzył niniejszą sprawę, zachowując konieczny i nakazany przez ustawę obiektywizm w stosunku do stron procesowych.

Zatem zarzut obrazy przepisów postępowania i w konsekwencji błędnej oceny dowodów okazał się całkowicie chybiony, a zaskarżony wyrok wydano na podstawie pełnego i prawidłowo ocenionego materiału dowodowego.

Wniosek

Zmiana zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonej, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Z uwagi na niezasadność zarzutu obrazy prawa procesowego nie było podstaw do uwzględnienia wniosku.		
Lp.	Zarzut	
3	Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych jest immanentnie związany z zarzutami naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów postępowania i jest pochodną odmiennej oceny dowodów, dokonanej przez skarżącą w wywiedzionym środku odwoławczym, której jednak - w niniejszej sprawie - Sąd Odwoławczy w żadnej części nie podziela. W przekonaniu Sądu II instancji dowody obdarzone przez Sąd Rejonowy wiarą dawały w pełni podstawę do poczynienia przez tenże Sąd zaprezentowanych w pisemnych motywach wyroku ustaleń faktycznych, skutkujących uznaniem oskarżonej winną popełnienia zarzuczonego jej przestępstwa.</p> <p>Twierdzenia apelującej, jakoby przebieg zdarzeń w niniejszej sprawie był odmienny od tego ustalonego przez Sąd I instancji (zarzut błędu w ustaleniach faktycznych) w żadnym zakresie nie zasługują na uwzględnienie. Oczywiście jest prawem strony mnożenie, a nawet wyolbrzymianie</p>		

na każdym etapie postępowania takich faktów i ich ocen, które pozwalają na powątpiewanie w ustalenia faktyczne, pod warunkiem wszakże nieprzeinaczania faktów (lojalności wobec faktów). Sąd Odwoławczy wskazuje, że zarzuty zawarte w apelacji, wniesionej w niniejszej sprawie przez obrońcę oskarżonej, zmierzają do takiego wyolbrzymienia faktów i ich ocen, by przekonać o niewinności oskarżonej, nie spełniając jednak zasadniczego warunku, to jest lojalności wobec faktów, ustalonych w sposób jednoznaczny przez Sąd Rejonowy i w pełni zaakceptowany przez Sąd Okręgowy, co powoduje, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Skarżącej – jak wyżej wskazano – nie udało się wykazać błędów w rozumowaniu Sądu Rejonowego, skutkujących poczynieniem niewłaściwych ustaleń faktycznych czy też innych uchybień mających wpływ na treść wyroku. W uzasadnieniach apelacji nie przytoczono niczego, co podważałoby prawidłowość toku rozumowania przedstawionego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Nie odniosą skutku zarzuty odwoławcze sprowadzające się jedynie do polemiki z ustaleniami zaskarżonego orzeczenia, bądź do prezentowania odmiennych poglądów na wiarygodność dowodów bądź faktów z nich wynikających.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że o błędzie w ustaleniach faktycznych można mówić tylko wówczas, gdy zasadność ocen i wniosków wyprowadzonych przez sąd orzekający z okoliczności ujawnionych w toku przewodu sądowego nie odpowiada zasadom logicznego rozumowania. Zarzut

taki mógłby być skuteczny jedynie w razie wykazania, jakich uchybień w świetle wskazań wiedzy, jak również doświadczenia życiowego i logiki dopuścił się sąd orzekający w dokonanej przez siebie ocenie dowodów. Apelacja obrońcy oskarżonej takich wymogów nie spełnia, a jej istota sprowadza się do lansowania odmiennej, opartej jedynie na wywodach skarżącej i wersji zdarzeń jej klientki, z pominięciem całości przeprowadzonych dowodów, do których odniósł się Sąd Rejonowy. Argumentacja przedstawiona w apelacji obrońcy oskarżonej jest w istocie dowolną oceną faktów i okoliczności i jako taka nie zasługiwała na uwzględnienie.

W ślad za Sądem I instancji wskazać należy, że – jak wynika z wiarygodnego materiału dowodowego - w okresie objętym zarzutem D. S. kierowała do B. O. słowa obelżywe i obraźliwe, wymienione w uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji, a także nachodziła pokrzywdzoną zniechęca i wykonywała w jej strony gesty obelżywe, nagrywała ją telefonem i robiła jej zdjęcia, przy czym z uwagi na fakt sąsiedzkiego zamieszkiwania sytuacje takie miały miejsce bardzo często, codziennie lub co kilka dni, powodując u pokrzywdzonej niepokój i poczucie zagrożenia. Zauważyć przy tym należy, że pokrzywdzona jest osobą starszą, siedemdziesięcioletnią, drobną i niewysoką. Natomiast oskarżona, młodsza od pokrzywdzonej o 18 lat, jest kobieta wysoką i postawną. To niewątpliwie dodatkowo stwarzało u pokrzywdzonej poczucie zagrożenia, uzasadnione także z obiektywnego punktu widzenia.

<p>Podsumowując, kontrola odwoławcza wykazała, że Sąd Rejonowy – dokonując ustaleń faktycznych, co do przebiegu zdarzeń odnośnie zarzucanego, a następnie przypisanego oskarżonej D. S. przestępstwa z art. 190 a § 1 k.k. – uwzględnił całokształt ujawnionych okoliczności i nie popadł w wątpliwości, które, wobec braku możliwości ich usunięcia, należałoby rozstrzygnąć na korzyść oskarżonego.</p> <p>Sąd Okręgowy w pełni też podziela zastosowaną do przypisanego oskarżonej czynu kwalifikację prawną, co zostało dokładnie przedstawione przez Sąd I instancji na karcie 238, a także rozważane przez Sąd Okręgowy przy odniesieniu się do zarzutu braku skargi uprawnionej osoby .</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonej ewentualnie chylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Z uwagi na niezasadność podniesionego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych nie było podstaw do uwzględnienia wniosku.</p>		

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
--	--

	Wobec wywiedzenia apelacji co do całości wyroku, Sąd II instancji kontroli instancyjnej poddał także wymierzoną oskarżonej karę.
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
<p>Odnosząc się do części zaskarżonego wyroku dotyczącej orzeczenia o karze, Sąd Odwoławczy w pełni podzielił wskazane w uzasadnieniu okoliczności, jakie Sąd I instancji miał na względzie przy wymiarze kary (karty 239 – 240 akt). Biorąc pod uwagę przedmiotowe i podmiotowe okoliczności, które uwzględnić należało przy wymiarze kary, jej dolegliwość, w ocenie Sąd Okręgowego, zdecydowanie nie przekracza stopnia winy, jest współmierna do stopnia społecznej szkodliwości przypisanego oskarżonej przestępstwa, przede wszystkim zaś uwzględnia dyrektywy wymiaru kary zawarte w art. 53 k.k. Na pewno zaś orzeczoną karę 3 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym nie można uznać za karę rażąco niewspółmiernie surową.</p>	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
o.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
o.11.	Przedmiot utrzymania w mocy
o.1 Wyrok Sądu I instancji w całości utrzymano w mocy	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Z uwagi na bezzasadność podniesionych w apelacji zarzutów dotyczących bezwzględnej przyczyny odwoławczej, obrazu prawa procesowego i błędu w ustaleniach faktycznych, a także ze względu na brak innych podstaw, wskazanych w art. 439, 440 i 455 k.p.k., uzasadniających zmianę lub uchylenie wyroku poza	

Małgorzata Ziółka